

MMO BASIN AÇIKLAMALARI

MÜHENDİS VE MİMAR ÖRGÜTLÜLÜĞÜNÜN 100'ÜNCÜ, TMMOB ÖRGÜTLÜLÜĞÜNÜN 54'ÜNCÜ YILI...

Ülkemizdeki mimar ve mühendis örgütlülüğünün 100'üncü yılını, aralarında Makina Mühendisleri Odası'nın da bulunduğu 23 Odanın bağlı bulunduğu Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin (TMMOB) ise 54'üncü kuruluş yıldönümünü kutluyoruz.

1954 yılında 6235 Sayılı Yasa ile kurulan Birliğimiz TMMOB, kökleri 1900'lü yılların başına dayanan bir örgütlenme, birlik ve mücadele geleneğinin ürünüdür. TMMOB, 54 yılda ülkemizde, devraldığı mühendis-mimar örgütlülüklerinin de mirasıyla bir yandan meslek ve meslektaş haklarının korunması, geliştirilmesi, diğer yandan mesleki bilgi birikimi ve örgütsel gücünün ülke kalkınması, sanayileşmesi ve toplumun yararına sunulması doğrultusundaki bir çalışma perspektifinin taşıyıcısı olmuştur. Birliğimiz, insanların içinde yaşadıkları mekânların, kullandıkları ürünler ve üretim tekniklerinin planlama, tasarlama, üretim, işletme ve denetim evrelerinin her birinin öznesi olan meslek gruplarının örgütlü gücüdür. Bu doğrultuda bizler, faaliyetlerini gerçekten gelişmiş bir ülke ve insanca bir dünyada yaşanması için bilim ve teknolojiye tüm gelişmelere kendisini adapte etmeyi, bilim ve teknolojiye beslenen ve onu besleyerek büyüyen bir çizgiyi benimsiyoruz.

Mimar ve mühendislerin insan yaşamındaki yeri ve işlevi böylesine kapsamlı iken, ekonomik ve mesleki konumları insanca yaşam standardında olmaktan uzaktır. Yapılan çeşitli araştırmalarda mühendis ve mimarların çoğunluğunun yoksulluk sınırının altında yaşadıkları tespit edilmiştir.

Mesleki düzlemde bilim, teknoloji, AR-GE, inovasyon, sanayi, enerji, çevre ve kentleşme politikalarının dinamik gücü olması gereken mühendis ve mimarlar, kamu iradesini taşıyan iktidarlar tarafından ikinci plana itilmiş, bazı alanlarda yetkiler uluslararası sermaye kuruluşlarına devredilmiş, bazı alanlar ise neredeyse ortadan kaldırılmıştır. AR-GE faaliyetleri

ile mühendislik arasındaki bağ unutulmuş, mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin ana sektörleri kamusal fayda anlayışından çıkarılıp serbestleştirme, özelleştirme, ticarileştirmenin arpalıkları haline getirilmiş; kentler rantlara göre şekillendirilmiş ve plansızlık egemen kılınmıştır.

Sanayileşme ve ülke kaynaklarının ülkemiz insanlarının çıkarlarına kullanılmaması vb. sorunlar yanı sıra sanayi ve çalışma yaşamının büyük kısmının iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin dışında tutulması, insanca barınma hakkı ve deprem gerçeğinin gerektirdiği yapı denetimi, enerji, tarım, orman, su kaynaklarımızın ve kentlerin yönetimi gibi sorunlarda mühendislik - mimarlık - şehir plancılığının gerektirdiği mesleki denetim ve bilimsel teknik kriterler devre dışı bırakılmaktadır.

Ancak unutulmamalı ki; insanca yaşam, sağlıklı kentleşme, parasız eğitim ve sağlık, enerji kullanımı ve ulaşımın kamusal hizmet kapsamında olduğu bir sistem, ülke çıkarlarının gereksindiği bağımsızlık, planlama, sanayileşme ve kalkınma, güvenli ve ergonomik çalışma koşulları, mühendislik, mimarlık, hekimlik gibi meslek örgütlerinin uluslararası standartlar ve bilimsel teknik uygulama ve önlemler eşliğindeki mesleki denetimini benimseyen anayasal, sosyal bir devlet sistemi ve onun güvenceleri kapsamında gerçekleştirilebilecektir.

Bu nedenle mühendis ve mimar örgütlülüğünün 100. yılında; sanayi, çalışma yaşamı, iş sağlığı ve güvenliği, yapı denetimi, imar, tarım, orman, su kaynakları, enerji, çevre ve kentleşme ile ilgili yasa, yasa tasarıları ve ilgili yönetmelikler, anayasal mesleki kuruluşlar olan mühendis - mimar odalarının önerileri doğrultusunda değiştirilmeli, ülkemiz mühendis ve mimarlarının aleyhine olan "Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" TBMM gündeminden geri çekilmeli;

TMMOB tarafından hazırlanan “Yetkili Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının Belirlenmesi ve Belgelendirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı” ivedilikle yasalaşmalıdır.

Ancak böylece mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı ve hatta hekimlik, öğretmenlik ve kamu yararına olan meslekler toplum nezdinde yeniden saygın ve güvenilir kılınabilecektir.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, "Nükleer Santral İhalesi"ne ilişkin 27 Eylül 2008 tarihli Bir Gün gazetesine açıklama yaptı...

TÜRKİYE NÜKLEER ENERJİ VE NÜKLEER SANTRALE HAZIR DEĞİL

Enerjide dışa bağımlılık oranının yüzde 73, yerli üretimin ise yüzde 27 olduğu Türkiye'de yerli, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelim kamuoyunda tam da yankı bulmuş ve Sayıştay raporlarında bile “nükleer enerji en pahalı yatırım” olarak tanımlanırken, “nükleer santraller” uluslararası lobilerin etkisiyle dışa bağımlı nükleer santral yatırımlarına yol açılmak istenmektedir. Oysa nükleer santrallerin yatırım maliyetleri, alternatif enerji kaynaklarına göre daha yüksektir.

Bir diğer gerçek şu ki, dünya birincil enerji tüketiminde nükleer enerjinin payı yüzde 6, dünya elektrik üretimindeki payı da 2007 itibarıyla yüzde 15'tir ve bu oranın gerilemesi beklenmektedir. Dolayısıyla bugün başlansa bile en erken 2015 yılından itibaren devreye girebilecek nükleer santral yatırımları, gerçekte dünyada işsiz kalan nükleer lobilerin kâr hırslarına dayalı olarak yaratılan baskılanmayla nükleer santrallere, yeni doğal gaz santrallerine ve özel sektörün elektrik üretimine ilave teşvikler verilmesine dayanak oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Bu durumun bir tek anlamı vardır: O da bu santralleri satacak olan şirketler, onların yerli temsilcileri ve yapım aşamasında onların taşeronluğunu yapacak olan müteahhit şirketlerin memnun edilmesi ve kamu kaynaklarının bu çevrelere aktarılmasıdır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası, yürüttüğü mesleki denetim, teknik hizmet ve ölçümler ve mühendislik uygulamalarının ulusal ve uluslararası standartlar doğrultusunda gerçekleştirilmesi ile akreditasyon ve onaylanmış kuruluş olma çalışmalarını, yukarıda belirttiğimiz sosyal sorumluluk yaklaşımı ile sürdürmeye devam edecektir.

**TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
Emin KORAMAZ(18 Eylül 2008)**

Odamız nükleer enerji ve teknolojiye karşı çıkmamakta, özellikle AR-GE ve uzun vadeli planlama eşliğinde ülkemizin de adım atması gerektiğine inanmaktadır.

İhale “Yasa'ya Karşı Hile” Yöntemiyle Oldu-Bittiye Getiriliyor

Kamuoyunda yeterince tartışılmadan; meslek örgütleri, uzmanlar ve akademisyenlerin görüşleri alınmadan hızla TBMM'den geçirilen ve ihale süreci başlatılan nükleer santrallerle ilgili ciddi sorunlar bulunmaktadır. Yasa'nın gerektirdiği usul ve denetim mekanizmalarına göre yapılması gereken bir ihale, “Yasa'ya karşı hile” diyebileceğimiz bir yöntemle, “yarışma” adı altında, oldu-bittiye getirilmektedir.

Yasa, Yönetmelik ve Yarışma Şartnamesi'ni sırayla ele aldığımızda, hiç düzenlenmeyen konuların yanında, düzenleme getirilen konuların da açıkta kaldığı görülüyor. Yasa hemen her konuda Yönetmeliğe göndermede bulunuyor. Yönetmelik ise ya şartnameye bırakıyor ya da şirketlere. Şartnameye baktığımızda ise Yasa'da ve Yönetmelik'te yer alanların dışında bir kurala rastlanmıyor.

Nükleer güç santralleri kurulmasıyla ilgili mevzuatın en önemli sorunlarından biri, santrallerin hem kuruluş aşamasında hem de işletilmesi sırasında herhangi bir kamusal denetimin öngörülmemiş olma-

sıdır. Bu mevzuatla, Türkiye'nin ilk nükleer santralının kurulacağı olduğu düşünüldüğünde, TAEK'e ilişkin hukuksal düzenlemeler de son derece yetersiz kalmaktadır.

İktidar Nükleer Felakete Sürüklenmenin Taşlarını Döşüyor

Dünyadaki tüm nükleer santraller, ilgili ülkelerin kamu kurumları eliyle işletilmektedir. Özel sektör eliyle yapılarak işletilmesi ise ilk kez Türkiye'de söz konusu olmaktadır.

Nükleer santrale sahip ülkelerde kamu kurumları tarafından yapılan ya da işletilen nükleer santraller için ciltler dolusu kurallar, lisanslama ölçütleri, işletici kurumdan bağımsız denetim mekanizmaları, bir nükleer kaza halinde yapılacaklara ilişkin düzenlemeler, halkın nükleer ve radyasyona karşı eğitilerek bilinçlendirilmesi ve örgütlenmesi gibi pek çok konuda sıkı ve oldukça maliyetli önlemler geliştiriliyor. Nükleer santrali kuracak, işletecek, denetleyecek, lisanslayacak, kısaca bu alanda görev yapacak tüm kurum, kuruluş ve şirketlerin sorumlulukları ve uymaları gereken kuralların bir yasa düzeyinde ayrıntılı şekilde tanımlanması, kamu düzeni açısından vazgeçilmez zorunluluktur.

Tamamen şirketlerin belirleyici olduğu koşullarda hiçbir kamusal denetim mekanizması getirilmemiş olması ciddi bir durumdur.

Diğer yandan, nükleer santralin bir özel şirket tarafından yapılması ve işletilmesi, uluslararası düzeyde ve ülke yurttaşları açısından, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz. Nükleer santral konusu ulusal bir planlama gerektirdiğinden, böyle bir santralin maliyeti, bir şirketin yapım ve işletme maliyetleri ile de ölçülemez. Nükleer santral kurmakta kararlı olan İktidar, hemen her konuda olduğu gibi, bu konuda da toplumsal tepkileri yok sayıyor ve gerçekten bir nükleer felakete sürüklenmenin taşlarını döşüyor.

Yasal Düzenleme Yapılmadan Alelacele İhale Yapılıyor

Getirilen yasal düzenleme, uluslararası anlaşmalarda öngörülen güvenlik kurallarıyla da uyum sağlamıyor. 1994 yılında yürürlüğe sokulan Nükleer Güvenlik Sözleşmesi, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'na (IAEA) üye ülkelerin, nükleer güvenlikle ilgili sorumluluğunun nükleer tesis üzerinde yetkisi bulunan

devlete ait olduğunu kesin bir dille vurguluyor ve Türkiye'nin de taraf olduğu bu sözleşmede, yasal düzeyde getirilmesi zorunlu güvenlik kuralları bir bir sıralanıyor. Türkiye'nin uluslararası bir yükümlülük olarak üstlendiği bu güvenlik önlemleriyle ilgili mevzuatının bulunmadığı koşullarda, nükleer santral için "yarışma" düzenleniyor. Bu eksikliği kapatacak bir yasal düzenlemenin daha sonradan yürürlüğe girmesinin tasarlanması halinde dahi, yasal düzenleme yapılmadan ihalenin yapılıyor olmasındaki acelecilik, pek çok soruna davetiye çıkartacaktır.

Bu gerçeklerden hareketle şu temel noktalara dikkat çekmek istiyorum:

1. Nükleer Santral Yasası ve ikincil mevzuat yeterli teknik hazırlık yapılmadan gündeme getirilmiştir. TMMOB bu nedenle ilgili yönetmeliğin iptali için dava açmıştır.
2. Türkiye'nin bir nükleer santral yasası vardır; ama "nükleer enerji yasası" yoktur.
3. Türkiye'nin bir "nükleer enerji güvenlik tüzüğü" yoktur. Dolayısıyla Türkiye nükleer enerji ve nükleer santrallere hazır değildir.
4. Enerji sorunun çözümü gibi gösterilen nükleer santrallerin bir dizi dezavantajı vardır.
 - İlk yatırım maliyetleri diğer yakıtlı santrallere göre çok daha pahalıdır.
 - Yatırım dönemleri (8-12 yıl) çok uzundur.
 - Yakıt yönünden tamamen dışa bağımlıdır.
 - Üretilen elektrik ucuz değil; aksine pahalıdır.
 - Atıkların korunması sorunlu ve pahalıdır.
 - İşletmeleri teknolojik riskler içermektedir.
 - Ekonomik ömürleri dolunca, söküm maliyetleri ilk yatırım maliyetlerini aşabilmektedir.

Bu dezavantajlarıyla öngörülen nükleer santral yatırımları, Türkiye'nin enerji sorununa çözüm değil; ekonomi ve topluma ek yükler getirecektir. Türkiye'nin enerji sorununun çözümü, ulusal ve kamusal çıkarları gözeterek bir anlayışla yerli, yeni ve yenilebilir kaynakların değerlendirilmesini ve enerji verimliliği ve tasarrufunun artırılmasını öngören bir enerji